

Partistyrerelsens yttrande Riksstämman 2007
Område 9

Handläggare: Helena Carlestam	Datum: 20070903	Sidantal: 14
Område: Utbildning. Lära för livet	Version 3	Slutlig version: ☒ Ja ☐ Nej

Yttrandet svarar på motionerna:

Nr	Innehåll
5	901 Betyg i ordning och uppförande måste återinföras
	902 Svenska som andraspråk
	903 Obligatorisk fysisk aktivitet i grundskolan
	904 Ge konsumenterna makten över marknaden
	905 Skolans utbildning av styrelsefunktionärer
	906 Den besvärliga situationen på vissa skolor
10	907 Miljöundervisning i skolan och i samhället
	908 Körkortsutbildning ska ingå i gymnasieutbildningen
	909 Angående kunskapsbaserad skolmodell

15 **INLEDNING**

Centerpartiet vill ha en skola där elever kan mötas på ett lärorikt, utvecklande, fördomsfritt och harmoniskt sätt. Kunskap är den viktigaste faktorn för att bryta det sociala utanförskapet. Ett livslångt lärande ska genomsyra hela utbildningssystemet, från förskola, grundskola, gymnasieskola till högre utbildning och forskning. I takt med att samhället och arbetslivet blir alltmer föränderligt krävs ett framtida utbildningssystem som bättre fångar den enskildes behov av utbildning, där kunskap snarare än tid ska vara styrande.

Den internationella konkurrensen i kombination med den allmänna kunskapsutvecklingen har gjort utbildning viktigare än någonsin. Den alltmer föränderliga arbetsmarknaden kommer att ställa ökade krav på ett återkommande lärande som ett komplement till en bra grundutbildning.

I Centerpartiets skola ska utbildningen utgå ifrån elevens behov och förutsättningar, samtidigt som eleverna tidigt ska få rätt redskap och ramar för sin skolgång. För detta behövs investeringar i resurser för utbildning på alla nivåer och i en mångfald av aktörer och inriktningar. Grunden för den enskildes skolutbildning läggs redan i förskolan och det är därför viktigt att basen för kunskap och livslångt lärande läggs i tidig ålder. Gymnasieskolan ska inte ta hand om eller lösa problem som uppstått pga. brister i grundskolan. Den högre utbildningen ska i sin tur inte lösa problem som gymnasieskolan inte förmått att hantera.

35 Avgörande i Centerpartiets framtida utbildningssamhälle är att kunskap snarare än tid ska
vara styrande i skolan och att systemen ska formas utifrån de enskilda individernas unika
behov, kompetens och förutsättningar. För att fånga elevernas behov behöver
utbildningssystemen vara flexibla, vilket innebär att varje elev ges en möjlighet att börja
40 förskola, grundskola, gymnasieskola eller vuxenutbildning vid flera tidpunkter än endast
den traditionella höstterminen. Ålder ska inte vara styrande utan elevens kunskaps- och
mognadsnivå. Alla elever ska få möjlighet att utvecklas maximalt i skolan. Centerpartiets
utbildningspolitik värnar om att se hela människan och uppmuntra utvecklingen av elevens
olika kunskaper och förmågor. Skolan bör uppmuntra till kreativa miljöer och kulturellt
45 skapande. Det behövs ökade insatser i entreprenörskap i skolan som ska genomsyra hela
skolsystemet.

Centerpartiet vill ha en skola där en bra och sund studiemiljö och nolltolerans mot mobbning
ska gälla. Efter en modell från hälso- och sjukvården och från socialtjänsten vill
Centerpartiet pröva om det på skolans område bör införas motsvarigheter till Lex Maria
respektive Lex Sarah. Ett sådant system föreslås utredas i samband med den pågående
50 utredningen om lärarauktorisering. En bra arbetsmiljö i skolan är även viktigt för lärarna.
Centerpartiet kommer därför att aktivt arbeta för att läraryrkets status höjs.

Hösten 2006 fick Sverige en ny regering och Centerpartiet fick tillsammans med de övriga
allianspartierna förtroendet att utveckla de kommande årens politik. Inför valrörelsen tog
55 allianspartierna fram en gemensam rapport "*Mer kunskap-En modern kunskapspolitik för
Sverige*". De ställningstaganden som kom fram i rapporten har sedan varit vägledande i
regeringens utbildningspolitik. Regeringen har påbörjat ett omfattande arbete med att
reformera det svenska utbildningssystemet, bl.a. sker ett arbete med att ta fram förslag till
en ny skollag. De kommande årens arbete kommer i huvudsak att inriktas på att förbättra
60 förutsättningarna för elever och lärare. För att genomföra detta krävs fokus på varje enskild
individ och på skolans kunskapsuppdrag. Kunskapsuppföljningar behövs redan från tidiga
år. Det behövs även satsningar på ökad trygghet och studiero i skolan samt insatser för att
stärka lärarnas kompetens. Centerpartiet har ett betydande inflytande över alliansens
utbildningspolitik. Viktiga framgångar för Centerpartiet är exempelvis den starka
65 betoningen av grundskolans tidiga år, inriktningen på den nya gymnasieskolan, etableringen

av en eftergymnasial yrkeshögskola och betoningen av vikten av entreprenörskap i utbildningen.

FÖRSKOLA

- 70 Centerpartiet vill ha en förskola och skolbarnomsorg som utgår från barnens behov. Föräldrars önskemål om förskoleplats ska tillgodoses för att göra det lättare att kunna förena arbetsliv och familjeliv. Förskolan ska vara flexibel när det gäller ålder och kursstart och sätta barnens egna behov i centrum. Det ska finnas en mångfald av aktörer att välja mellan, både i offentlig, privat och kooperativ regi. För att lägga en grund för barnens fortsatta
- 75 skolutbildning har förskolan en mycket viktig roll. Förskolan är en del av det livslånga lärandet och ska ha resurser för att så tidigt som möjligt uppmärksamma den individuella utvecklingen och möta problem och svårigheter. En förskola av hög kvalitet förutsätter välutbildad personal och att barngruppernas storlek anpassas efter förutsättningar och barnens behov. Dessa varierar och därför motsätter sig Centerpartiet nationella normer för
- 80 barngruppernas storlek i förskolan. Förskolan behöver både kompetenta förskollärare och barnskötare. Dessa yrkesgrupper kompletterar varandra. Behovet av förskollärare är starkt avhängigt storleken på kommande barnkullar. Enligt SCB:s arbetsmarknadsprognoser beräknas det inom den närmaste framtiden bli påtaglig brist på behöriga förskollärare. Brist på utbildade förskollärare utgör ett hot både mot kvalitén i förskolan och barns och lärares
- 85 arbetsmiljö.

Skolbarnbarnomsorgen (fritidshemmen) utgör en viktig kompletterande verksamhet. Centerpartiet anser att den pedagogiska nivån inom skolbarnomsorgen ska höjas.

- 90 Centerpartiet vill:
- Att förskolan och skolbarnomsorgen ska utgöra en grund för det livslånga lärandet, och att skolmiljön ska uppmuntra både lek och pedagogiskt lärande
 - Att en mångfald av olika aktörer inom förskolan och skolbarnomsorg ska stimuleras och uppmuntras
 - Att Sverige har en förskolläraryrkesutbildning av hög kvalitet och att förskolläraryrkets attraktionskraft stärks
- 95

GRUNDSKOLA

Centerpartiet vill ha en flexibel och individanpassad grundskola. Det behövs en skola med
100 både ramar och kramar, där varje elev är unik och får möjlighet att lära. Alla barn ska må
bra i skolan och trivas med att lära. Elever som behöver extra stöd ska få det tidigt.

Centerpartiet kommer tillsammans med de andra allianspartierna att genomföra ett
omfattande reformarbete av den svenska skollagen. Detta kommer att resultera i ett flertal
förändringar inom svensk skolpolitik. Nya förslag och nya utredningar om förändringar av
105 den svenska grundskolan har även aviserats, bl. a. förslag på åtgärder för förbättrad ordning
och trygghet i skolan, ny betygsskala och införandet av mål och nationella prov i årskurs 3.

Om föräldrarna önskar det kan barnen idag få börja skolan redan när de är sex år.

Kommunerna är dessutom skyldiga att anordna plats för alla sexåringar i en förskoleklass.
110 Förskoleklassen är frivillig från det år barnet fyller sex år. I praktiken börjar idag nästan alla
sexåringar i förskoleklassen. Centerpartiet anser därför att förskoleklassen ska omvandlas till
ett nytt obligatoriskt grundskoleår och att grundskolan därmed blir tioårig.

Kunskapsuppdraget blir på detta sätt tydligare och barnens tidiga lärande i läsning, skrivning
och räkning kan underlättas. Det finns studier som visar på att tidigare skolstart ger positiva
115 effekter. Detta gäller framför allt barn med särskilda behov eller invandrabakgrund. Tidiga
insatser stärker på detta sätt eleven och minskar kunskapssegregeringen.

Centerpartiet anser vidare att det i grundskolan ska finnas en läsa-skriva-räknagaranti.

Centerpartiet arbetar vidare för att skolstarten ska vara flexibel, vilket innebär att ge varje
120 elev en möjlighet att börja skolan vid flera tidpunkter än endast den traditionella
höstterminen. Ålder ska inte vara styrande utan utgå ifrån elevens kunskaps- och
mognadsnivå (motion 909).

125 Centerpartiet vill:

- Att det införs en flexibel tioårig grundskola som börjar vid sex års ålder
- Att tidiga insatser i skolan ska prioriteras och att skolans kunskapsuppdrag ska betonas
- Att en läsa-skriva-räknagaranti införs i skolan

130

Skolans organisation och styrning

Centerpartiet har påpekat att det finns stora brister när det gäller målstyrningen i dagens skola och det finns alltför många och otydliga mål. Parallellt med detta är lärarnas och rektorernas ansvar och befogenheter oklara. Centerpartiet anser att det behövs åtgärder för att se över dessa problem och brister. Allianspartierna driver en gemensam linje att målen i läroplanen/kursplanerna måste bli färre och att kunskapsmålen ska uppvärderas. Under våren 2007 presenterade regeringen ett nytt förslag till målrelaterad betygsskala, som bl.a. innebär fler betygssteg och införande av betyg from årskurs 6.

Centerpartiet vill öka skolornas frihet och stärka både elevers och föräldrars inflytande. Kommunaliseringen av skolan var riktig och mer lokal makt och inflytande bör ges till lärare och elever. Skolornas inflytande över hur tiden används i skolan ska öka genom att den nationella timplanen blir mindre styrande. Elevens behov av kunskap ska vara mer styrande än själva timplanen, samtidigt som undervisningstiden måste kunna garanteras och vara möjlig att redovisa. Utifrån en skola som är mer lokalt utformad bör utrymme finnas för lokala profiler och kurser inom ramen för skolans uppdrag som det formuleras i läroplan och kursplaner, t.ex. miljökunskap, livskunskap, friluftsliv, och kost- och hälsa (motion 903, 904, 907). Centerpartiet vill särskilt lyfta frågorna om entreprenörskap i skolan. Det behövs insatser som stimulerar elever till entreprenörskap och det ska genomsyra hela skolsystemet.

Det behövs också en skola som ger elever kunskaper om och stärker deltagandet i samhället. Vi behöver elever och samhällsmedborgare som vet hur Sverige styrs, vilka rättigheter och skyldigheter man har som individ och vilka möjligheter det finns att på ett aktivt och delaktigt sätt vara med i samhällsutvecklingen. Skolans uppgift i detta är viktig och det bör ingå som en del i dagens undervisning (Motion 905). För att få en skolpolitik som ser hela människan och ger barnen en god grund för att bli goda samhällsmedborgare, behöver skolan samverka med flera aktörer i samhället. Regeringen har bl.a. i vårpropositionen aviserat att satsa på barn- och ungdomskultursatsning i budgetpropositionen för 2008. Förslaget kommer att innebära att barn och ungdomar får ökad möjlighet till kulturell delaktighet och eget skapande.

Centerpartiet vill:

- Att kommunaliseringen av skolan fortsatt bör bejakas och att större frihet och inflytande för lärare, föräldrar och elever utarbetas i den lokala skolan
- Att entreprenörskap i grundskolan blir en viktig del av undervisningen och att samverkan med olika samhällsaktörer förstärks
- Att skolornas inflytande över hur tiden används i skolan ska öka genom att den nationella timplanen blir mindre styrande. Istället ska varje enskild elevs behov styra
- Att alla skolor erbjuder eleverna en god studie- och yrkesvägledning

Fristående skolor

Fristående skolor har en viktig roll i det svenska utbildningssystemet. Centerpartiet anser att det är bra med en mångfald av skolaktörer och att det är givande med olika pedagogiska inriktningar. Centerpartiet anser även att villkoren för de kommunala och fristående skolorna ska vara jämlika och att barn och föräldrar ska ha möjlighet att välja mellan olika skolor. Detta innebär bl. a. likvärdig tillsyn och finansiering. För att få en mer likvärdig utbildning har regeringen tillsatt en utredning kring lika villkor för fristående skolor. En särskild utredare ska föreslå hur man på några områden ska ändra i lagstiftningen så att offentliga och fristående skolor ska kunna bedriva verksamhet på lika villkor.

Centerpartiet vill:

- Att alla kommunala skolor ska ha möjlighet att omformas till självstyrande skolor
- Att alla skolor ska kunna ha en egen styrelse
- Att jämlika villkor skapas för kommunala och fristående skolor

En trygg skola för alla

Den svenska skolpolitiken för grundskolan bör ha som mål att stimulera kreativa miljöer och behålla barnens nyfikenhet och lust att lära. Det behövs samtidigt insatser för att motverka och förebygga den segregation och kunskapsklyvning som finns i grundskolan idag.

Centerpartiet vill stärka skolornas arbete mot mobbning, trakasserier och diskriminering. Lärares ansvar för att ingripa när elever far illa i skolan behöver skärpas. Skolorna bör även uppmuntras att informera både elever och föräldrar om vikten av god kosthållning och

motion. Utöver ämnet idrott och hälsa bör eleverna stimuleras till aktiv fritid och daglig motion.

195

Elevers rätt till särskilt stöd ska garanteras. Centerpartiet anser att särskolan ska fortsätta vara en egen skolform och att kommunernas skyldigheter i detta avseende bör tydliggöras. Regeringen har beslutat att återetablera de statliga specialskolorna och en särskild utredning är tillsatt för att se över möjligheten att åter öppna Ekenskolan och Hällsboskolan. För elever med annat modersmål än svenska är ämnet ”svenska som andraspråk” en bra möjlighet att underlätta för elever med utländsk bakgrund. Centerpartiet anser att det bör finnas kvar som ämne (Motion 902). Det bör även ges utrymme för skolan att formas lokalt på varje skola där lärare, elever och föräldrar ges förutsättningar att skapa en skola där elever med särskilda behov ges möjlighet att klara kunskapsmålen. Detta kräver och förutsätter tillgång till kvalificerade lärare som kan tillgodose dessa behov.

200
205

Det är viktigt att vi får en skola där eleverna kan känna sig trygga, ha en bra arbetsmiljö och kunna få den studiero som behövs för att kunna lära. Centerpartiet har påtalat vikten av trygghet, ordning och reda i skolan och upprätthållandet av en bra arbetsmiljö. Regeringen har därför lagt en rad förslag för att säkerställa ordningen och ge bättre förutsättningar för ett gott arbetsklimat i skolorna. Regeringen har i budgeten avsatt 40 miljoner kronor för forskningsbaserade program mot mobbning. Ambitionen är att dessa program ska få ett bra arbetsmaterial som möjliggör för det lokala arbetet att ge resultat. Regeringen har även lagt fram en proposition om möjligheterna att omhänderta störande föremål som t.ex.

210

mobitelefoner och Mp3-spelare. En proposition har även lagts kring möjligheterna att ge skolorna möjlighet att, då andra åtgärder har prövats, kunna flytta på mobbare. På de allra flesta skolor finns en väl fungerande dialog på skolan och mellan hem och skola när det gäller trygghet och studiero. På ett antal skolor finns emellertid betydande ordningsproblem. I alliansöverenskommelsen har partierna öppnat för att skolorna ska kunna införa skriftliga omdömen som stöd för dialogen mellan hem och skola. Detta ska inte förväxlas med betyg i ordning och uppförande som Centerpartiet motsätter sig. Det är inte rimligt att tänka sig nationella betygs-kriterier i något så relativt och subjektivt som ordning och uppförande (motion 901, 906).

215
220

Grundskolan måste bli bättre på att motverka segregation och utanförskap. Förekomsten av
225 hedersvåld har uppmärksammats i media under det senaste decenniet. Kompetensen inom
skolan behöver stärkas på detta område. Lärarna behöver kunskaper för att föra in
diskussioner kring heder, jämställdhet, individens rätt till fria val, våld mot kvinnor osv. i
undervisningen, t ex i religionsundervisningen och i samhällskunskapen. Grunden måste
230 läggas redan i de yngre årskurserna, även om man där diskuterar människovärde och
jämställdhet på ett mer grundläggande plan. Dessutom måste rektorer, lärare och annan
skolpersonal ges verktyg för att arbeta med den sociala miljön i skolan, där särskild
kompetens kring hedersrelaterat våld och hedersbegreppet måste ingå.

Centerpartiet vill:

235

- a) Att alla elever och lärare garanteras en bra och sund studiero och arbetsmiljö i skolan
- a) Att de elever som är i behov av särskilt stöd garanteras detta
- b) Att en nolltolerans mot mobbning, trakasserier och diskriminering inom skolan införs
- c) Att kompetensen i skolan stärks för att motverka segregation och hedersvåld
- 240 d) Att kompetensen i skolan stärks för att motverka segregation och hedersvåld

Inför Lex Maria och Lex Sarah i skolan

Centerpartiet behöver pröva nya vägar för att stärka lärarnas yrkesansvar. Vi vet att antalet
elever som mobbas och far illa i skolan inte minskar och vi vet att alldeles för många elever
245 inte får det stöd i skolan som de har rätt till. För eleven kan en lärares insatser vara av helt
avgörande betydelse för hans eller hennes framtidsmöjligheter. Vi behöver en ny lagstiftning
för elevernas skull som tydliggör lärares yrkesansvar i samband med att yrket blir
auktoriserat. Idag är lärare skyldiga att anmäla till sociala myndigheter om de misstänker att
en elev far illa i hemmet. Men det finns inte någon motsvarande skyldighet att anmäla brister
250 i skolans verksamhet som leder till att elever far illa eller om en elev utsetts för felbehandling
i undervisningen som fått till följd att elever inte lärt sig i den utsträckning som de borde
kunna förvänta sig. Efter modell från hälso- och sjukvården och från socialtjänsten vill
centerpartiet pröva om det på skolans område bör införas motsvarigheter till Lex Maria
respektive Lex Sarah. Det finns ett förslag att införa en auktorisation för lärare. Regeringen

255 bör i samband med detta pröva förslaget om skolan också behöver en Lex Maria respektive en Lex Sarah.

Centerpartiet vill:

- 260
- a) Att regeringen i utredningsarbetet med en lärarauktorisering prövar förslaget om skolan också behöver en Lex Maria respektive en Lex Sarah
 - a) Att den nationella uppföljningen, utvärderingen och tillsynen av skolan ska förstärkas
 - b) Att Skolverket ska kunna vitesförelägga och i sista hand stänga skolor, kommunala såväl som fristående, som inte håller måttet.

265 **GYMNASIESKOLA**

I dag går nästan alla elever vidare från grund- till gymnasieskolan. Men det är inte alla som fullföljer sin utbildning, då en av fyra pojkar och en av fem flickor inte får slutbetyg inom fyra år. Ungdomar som inte fullföljer gymnasieskolan får allt svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Regeringen har tillsatt en utredning (GY-09) för att lämna förslag om en framtida struktur för gymnasieskolans studievägar. Centerpartiet har varit drivande i att få igenom förslag till tre huvudinriktningar, gymnasieexamen med högskolebehörighet, yrkesexamen samt en lärlingsexamen. Utredningen ska föreslå vilka program som ska vara studie- respektive yrkesförberedande. Vidare ska även utredningen undersöka om det finns behov av lokala kurser och hur dessa ska kvalitetssäkras (Motion 908).

275

Centerpartiet har varit drivande till den försöksverksamhet av gymnasial lärlingsutbildning, som kommer att påbörjas hösten 2008. Minst halva utbildningstiden ska förläggas till arbetslivet och anställning av eleven kommer att bli tillåten. Arbetsplatser som erbjuder sig att ta emot, utbilda och handleda lärlingar får ekonomisk ersättning av kommunen.

280

Regeringen kommer sammanlagt att satsa 515 miljoner under tre år. Det kommer även att införas Lärlingsråd med företrädare för skola, företag och fackförbund i de kommuner som startar lärlingsutbildningar. Centerpartiet anser att stor lokal frihet ska gälla och att utbildningen ska kunna svara mot lokala och regionala behov. Det är särskilt viktigt att även arbetsplatser inom traditionellt kvinnodominerande yrken, t.ex. inom vården, uppmuntras till att ta emot lärlingar.

285

Centerpartiet vill arbeta för en gymnasieskola som möjliggör vidareutbildning under senare skeden i livet. Alla elever ska få en ärlig chans och möjlighet att lyckas oavsett om det handlar om högskoleförberedande eller yrkesinriktade studier. En gymnasieskola som bättre utgår ifrån det livslånga lärandet och anpassar sig utifrån studenternas behov och förutsättningar motverkar risken för inlåsnings- och återvändsgränder i utbildningssystemen. Alla elever ska garanteras möjlighet att läsa in grundläggande eller särskild behörighet för högre studier inom ramen för gymnasieskolan. Kvaliteten inom gymnasieskolan behöver stärkas. Grundprincipen ska vara att grundskolan måste klara sitt uppdrag genom att kunna förmedla de kunskaper som slås fast i läroplan och kursplaner. De kunskapslyckor som eventuellt har uppstått i grundskolan ska inte lösas på gymnasieskolan. En aspekt i utredningen som Centerpartiet särskilt påvisat är att gymnasieskolan har en viktig uppgift i att ge elever kunskaper om entreprenörskap. Regeringen avser därför att utarbeta en strategi för entreprenörskap inom hela utbildningsområdet med start våren 2007.

300

305

Centerpartiet vill:

310

- a) Att framtidens gymnasieskola ska hålla en världsledande kvalitet och möjliggöra studier utifrån elevens intressen
- b) Att de tre föreslagna inriktningar på gymnasieskolan ska genomföras och att dessa inriktningar ska utformas så att det inte skapar inlåsnings effekter för studenterna i framtiden.
- c) Att Centerpartiet verkar för lärlingsutbildningen permanentas och uppmuntrar en mångfald av arbetsgivare att ta emot elever
- d) Att entreprenörskap blir en viktig del i gymnasieskolan och att samverkan mellan skola och näringsliv/arbetsliv förstärks

315

320 a) Att elevinflytande i gymnasieskolan stärks

Kompetenslyft för lärarna

Centerpartiet anser att vi behöver en flexibel lärarutbildning av hög kvalitet.

Lärarutbildningen behöver ses över och läraryrket behöver bli mer attraktivt. Centerpartiets
325 vision om en kunskapsbaserad skola som möjliggör ett livslångt lärande förutsätter god
tillgång på välutbildade och kvalificerade lärare. För att attrahera studenter till
lärarutbildningen och för att satsa på ett arbetsliv som lärare behöver läraryrkets
attraktionskraft höjas. Samtidigt ska flera vägar in i läraryrket öppnas. En utredning av
lärarutbildningen är tillsatt där skollagens reglering av lärares kompetens ska ses över.
330 Regeringen har presenterat nya direktiv till utredningen där det bl. a. föreslås att
behörighetsreglerna ska skärpas när det gäller kravet på tillsvidareanställning av lärare.
Vidare ska utredningen lämna förslag till ett statligt auktorisationssystem.

I syfte att ge fler lärare möjlighet att fortbilda sig och höja kompetensen inom bl.a. läs och
335 skrivutveckling har regeringen avsatt resurser för en stor satsning på akademisk fortbildning
för lärare. Obehöriga lärare ska också kunna få del av resurserna för att kunna få sin
kompetens validerad och sin utbildning kompletterad. Lärare ska också få möjlighet att
genomgå forskarutbildning. Enligt Centerpartiet är denna kompetenssatsning för lärare
mycket viktig för att stärka kvalitén i skolan, och för att stärka eleverna i skolan.

340

Centerpartiet vill:

- 345 a) Att Sverige har en lärarutbildning av hög kvalitet och att läraryrkets attraktionskraft stärks
b) Att flera vägar in i läraryrket öppnas, bl.a. genom att metoder för validering av icke
behöriga lärare utvecklas

VUXENUTBILDNING

Sveriges satsningar på vuxenutbildning ligger i topp jämfört med andra länder i västvärlden.

350 Vi har en lång tradition av bildningsarbete genom olika former av vuxenutbildningen. I dag
bedrivs vuxenutbildning inom det offentliga skolväsendet som omfattar kommunal

vuxenutbildning (grundläggande vuxenutbildning, gymnasial vuxenutbildning, påbyggnadsutbildning), vuxenutbildning för utvecklingsstörda och svenskundervisning för invandrare. Vuxenutbildning bedrivs även inom den kvalificerade yrkesutbildningen (KY).

355 Inom vuxenutbildningen finns även kompletterande utbildningar.

Folkrörelserna och folkbildningen är fortsatt viktiga i dagens samhälle för att ge allmänheten kunskaper och delaktighet i samhället. Centerpartiet anser därför att det är viktigt att resurser satsas på folkrörelser och studieförbund så att dessa kan bedriva sin verksamhet på ett tillfredsställande sätt. Centerpartiet anser även att folkhögskolorna har en betydelsefull roll i det svenska utbildningsväsendet. Folkhögskolorna har stor frihet i att utforma sina kurser utifrån skolans speciella inriktning och profil, vilket ger stora möjligheter för kursdeltagarna att påverka studiernas inriktning och innehåll.

365

För Centerpartiet har vuxenutbildningen en viktig funktion i det livslånga lärandet. De utgör en viktig grund för att alla under olika perioder i livet ska kunna läsa in en högskolebehörighet, komplettera sina studier eller satsa på en mer yrkesinriktad utbildning. Det är därför viktigt att vuxenutbildningen prioriterar de målgrupper som är i störst behov av vuxenutbildning och att eventuell konkurrenskomplettering inför högskolestudier motverkas. Vuxenutbildningen får och ska inte bli en ersättning för uppgifter som gymnasieskolan inte lyckats lösa.

370

Alla vuxna över 20 år har idag rätt till grundläggande vuxenutbildning. Centerpartiet anser att det är viktigt att gymnasial vuxenutbildning är likvärdig med den utbildning som ges i gymnasieskolan och ger samma behörighet. Regeringen har föreslagit att denna rätt ska utvidgas till att omfatta även gymnasial vuxenutbildning.

375

Alliansregeringen kommer att satsa mycket på yrkesutbildningen. Större satsningar behöver göras på yrkeskomvux, där vuxna ska kunna komplettera en tidigare gymnasieutbildning och få en gymnasial yrkesexamen. Regeringen har i vårpropositionen 2007 aviserat att 392 miljoner kronor kommer att avsättas 2008-2010 för kvalificerad yrkesutbildning (KY). Det innebär att det tillförs 2000 nya permanenta utbildningsplatser. Centerpartiet har varit drivande i att tillsätta utredningen om en Yrkeshögskola. Yrkeshögskolan kommer att

380

385 innehålla en mängd av utbildningar av olika slag. Utbildningar inom yrkeshögskolan
kommer att kunna bedrivas av ett stort antal anordnare; företag, kommuner, stiftelser med
flera. För att bli antagen till yrkeshögskolan behöver eleverna ha ett slutbetyg från gymnasiet
eller motsvarande, men de olika utbildningarna kan sedan ha olika intagningskrav.
Vid införandet av yrkeshögskolan kommer, förutom KY-utbildningarna, påbyggnads-
390 utbildningar och kompletterande utbildningar att ingå. Ambitionen att den ska genomföras
från och med 2010.

Det är viktigt att olika utbildningsformer inte gör att det blir svårare att växla mellan
arbetsliv och studier och skapar inlåsnings effekter för den enskilde. Även inom
395 vuxenutbildningen behövs mer möjligheter till flexibla kursstarter och studier på distans.
En flexiblere vuxenutbildning ger bl.a. redan yrkesverksamma möjlighet att studera mer
anpassat utifrån yrkeslivet.

Centerpartiet vill:

400

- a) Att flexibla kursstarter och studier på distans utvecklas inom vuxenutbildningen
- b) Att Centerpartiet verkar för att en Yrkeshögskola genomförs med en nära samverkan
med det lokala arbetslivet
- c) Att alla vuxna över 20 år även ska ha rätt till gymnasial vuxenutbildning

405

Validering

En ökad möjlighet till validering av kunskaper förvärvade genom arbetslivet eller tidigare
utbildning, kan bidra till att stärka den enskildes anställningsbarhet och möjliggöra rörlighet
mellan arbete och utbildning. Dessutom kan övergångar mellan olika utbildningar
410 underlättas. Regeringen har under våren lagt fram förslag till nya tillträdesregler till
högskolan där det bl.a. föreslås att högskolorna till en tredjedel ska få bestämma
urvalsgrunderna själva. Därigenom får lärosätena inom vissa ramar ökade möjligheter att ge
sina utbildningar lokala profiler och använda sig av de urvalsgrunder som kan attrahera
sökande med vissa kunskaper och erfarenheter, t.ex. genom validering. Idag finns redan
415 möjlighet att söka till högskolan via validering av s.k. reell kompetens, vilket innebär att det
inte bara är den sökandes formella kompetens (utbildning) som ska värderas, utan också den
reella. Den som saknar formell behörighet kan via universitetet få sin samlade kompetens

bedömd och genom denna validering söka sig till olika utbildning. Erfarenheter från
arbetsliv, föreningsliv, längre utlandsvistelser och kunskaper från genomgången
420 personalutbildning och annan kursverksamhet kan tas med i bedömningen.

Centerpartiet anser att det ska vara möjligt att få sina kunskaper prövade genom validering.
Det är ett viktigt verktyg för att kunna ta sig in i arbetslivet och till högre utbildning på
andra meriter än de formella. I dag har t.ex. många av dem som har examina från annat land
425 svårt att få ett arbete i Sverige som motsvarar deras kunskap och kompetens. Centerpartiet
anser att det är dags att erkänna kvaliteten på utländska utbildningar och ha tydliga kriterier
och standardiserade metoder för att mäta kompetens och betyg på ett korrekt sätt, genom
validering. Centerpartiet vill erbjuda allmänna tester på de faktiska kunskaper som en
person har, både teoretiska och praktiska yrkeskunskaper. Testerna ska kunna erbjudas ofta
430 och vid regelbundet återkommande tillfällen på de flesta av landets högskolor och
universitet. Som ett led i regeringens samlade insatser inom integrationsområdet kommer
Valideringsdelegationen att ges i uppdrag att initiera och leda en pilotverksamhet för att
validera 1 000 personers utländska yrkeskompetens. Kostnaden för verksamheten beräknas
uppgå till 20 miljoner kronor.

435

Centerpartiet vill:

440

- Att metoder för validering av kunskaper och färdigheter ska stärkas och utvecklas
- Att tillträdesregler till högskolan införs som ger utrymme för personer att söka via validering av reell kompetens. Det ska vara möjligt med lokala antagningskrav och stor frihet för lärosätena att forma egna metoder för validering

445

Centerns politik om högre utbildning, forskning och individuella kompetenskonton,
kommer att behandlas i programrapporten Jobb och företagande.

Riksstämman beslutade:

- att anta ovanstående politiska punkter
- att lägga partistyrelsens ovanstående text till handlingarna
- att motionerna 901-909 anses besvarade